

PREMI FELIPE RAMIS

UN PROBLEMA MÉS

Pseudònim. Savoia

Jonàs.

Em sona el mòbil i en voler agafar-lo de la taula del menjador on el tenia abandonat des de la nit anterior, ensopego amb el gat i quasi caic. El mixo miola estridentment i jo crido mecangundena. Me'l miro amb menyspreu i ell, tocant amb la panxa al terra com fa sempre que té por, s'escapoleix cap a la cuina. Vet aquí que qui em truca és l'Anton Maria segons m'indica la pantalleta il·luminada del telèfon. Premo el botó de despenjar i ell m'ho diu de forma directa: *-Podries venir a casa si no et fa res? Tinc una balena al mig de la sala. I no sé què fer-ne. Sembla que la pobre s'està morint.* Li dic que acabo de fer una cosa que estic fent a l'ordinador i vaig cap allà. Penjo. L'Anton Maria és una persona que s'ofega en un got d'aigua, quasi tant com jo. Jo li dic i no m'ho nega. Ens tenim confiança i per això em busca sense miraments quan té un problema. Jo també l'he necessitat en moltes ocasions i no he dubtat en fer-lo partícip del meus neguits. Junts ens fem vells, ja ho veig, i compartim com a bons amics les coses de la vida, el dia a dia.

Faig el que he de fer, el disseny d'un conte que no corre pressa però que vull enllestir abans del migdia. M'ocupa una hora més o menys i haig de confessar que durant aquesta estona que he estat assegut davant l'ordinador, el pensament se m'ha anat més d'un cop al pis de l'Anton Maria i a les coses que li passen últimament, tan estranyes, i en les que sempre m'acabo veient embolicat d'una manera o una altra. Així que les cuques em fan apartar la cadira, agafar la jaqueta i el barret i sortir al carrer només posar el punt final al relat. Quan vaig Via Europa amunt em recordo de que no he posat menjar al gat, però ja soc massa lluny com per tornar i decideixo que per un dia es pot fotre i passar gana, el malparit. Toco el tercer tercera d'aquell bloc de veïns on el meu amic viu des que el conec i m'obre de seguida amb un cruixit intens del porter automàtic. Sento una certa olor de peix mentre espero l'ascensor i en arribar al seu replà aquesta olor es fa més intensa.

Ja va, sento que diu el meu amic des de l'altre costat de la porta. Es distingeix clarament el soroll d'una galleda que s'arrossega i com uns peus xipollegen damunt del que sembla una pel·lícula d'aigua. L'Anton Maria m'obre la porta suant i amb una meri a la mà. Va amb la camisa descordada i els pantalons arromangats, la barba crescuda i descalç. Em somriu – *Mira quines coses que em passen, xaval*- diu dues vegades. I jo li dic que sí, que això és l'hòstia però que a tots ens passen les coses que ens passen. Les relacions entre l'Anton Maria i jo són incompletes si no hi ha una tassa de cafè pel mig i, evidentment, me n'ofereix i jo dic que sí, com sempre. –*Treu-te les sabates*- em diu- i ho faig i les deixo a l'entrada, en un lloc que encara estava sec.

Al menjador, on tants cops hem mirat els partits del futbol, al bell mig, arrambats el sofà i les butaques, decantat el televisor i tombades la taula i les cadires, hi ha un gran cetaci de grans dimensions que és la viva imatge de la tristesa absoluta, l'estampa de la decadència total de l'ànima. Du clavat al lloc un àncora negra i fa uns sorolls ventosos que segurament són queixes i demandes d'ajuda, modestes peticions de clemència que constitueixen un fibló de tendresa per a la consciència de qualsevol persona amb sentiments. L'Anton Maria es posa a fer el cafè i jo vaig mirant el cetaci. És una mola negra amb clapes de colors més clars que sembla que es va desfent, regalimant d'aquí i d'allà un aigua blanca i salnitrosa. De tot arreu li surten excrescències, líquens i musclos. Té la commissura de l'enorme boca corbada cap a dalt en un fals somriure. L'ull que jo arribo a veure'l, perquè l'altre el té a l'altre cantó i queda amagat pel seu propi cos, el posa mig obert i per l'obertura se l'endevina una massa glauca i al mig un tristíssim iris rodó que jo no sé si en aquest moment em processa. Emet un soroll quan teòricament ella també em mira, un piafar llastimós i la sala es va omplint d'una fetidesa, ara sí, intolerable.

L'Anton Maria parla des de la cuina. M'explica no sé què d'una aventura amorosa que ha tingut recentment amb una poetessa anglesa d'aspecte, diu ell, pre-rafaelita. Riu mentre explica situacions surrealistes relacionades amb les seves dificultats amb la llengua de Shakespeare i remena al calaix de les culleretes i els ganivets. Jo quasi ni l'escolto, concentrat com estic en la inspecció ocular de l'animal. M'atreveixo a tocar-lo. Té la carn tensa, la pell viscosa i li sento a la carn una certa tremolor que em

produeix una sensació d'agonia. M'enfilo a una cadira per veure millor la part del seu llom. La ferida sembla neta, encara sense infecció. Però òbviament, se l'hauria de treure el punxó. L'Anton Maria diu – *ja està* – referint-se al cafè i continua parlant de no sé què d'una esquena plena de pigues d'una antiga amant i d'uns poemes de Yeats. Em pregunta si vull sucre o sacarina. Seiem a la taula de la cuina. Es fa un silenci entre nosaltres. Xarrupem el cafè sense saber què fer respecte al nostre problema. L'Anton Maria diu, amb gest amarg, que aquest cap de setmana l'ha de venir a veure la mare i es posaria molt pesada si veiés aquest desordre i li repetiria que ha de contractar una dona per a les coses de la casa i que ella ja sap d'una equatoriana que li cobrarà vuit euros l'hora, menys que una d'aquí. Li explico que jo tinc dona de fer feines, la Patricia, que em surt en algun altre conte, i que em ve dos cops per setmana i ho fa la mar de bé i que per a això estan els diners. Li escric el telèfon de la Patricia en un tros de paper que enganxa amb un imant a la porta de la cuina mentre diu que s'ho ha de pensar.

Tot d'un cop se m'ocorre trucar el Pep, que havia treballat un temps en un parc aquàtic de València, on s'encarregava de donar el menjar als dofins. En principi no m'ha reconegut però després s'ha alegrat de parlar amb mi després de tant de temps sense contacte. Em pregunta com em van les coses i si encara escric. Després critiquem les nostres respectives exdones i finalment repassem les feines. L'explico el que passa. S'ho rumia. Se les dona d'expert però jo m'adono que no té ni idea del que s'ha de fer. Suggereix, això sí, que mantinguem aquest animalot humit en tot moment. Li dono les gràcies i ens fem promeses de no deixar passar tant de temps sense veure'ns i de prendre algunes cerveses. Té temps d'anunciar-me la mort de no sé qui que coneixíem. M'esgarrifo i immediatament, l'oblido. Quan penjo m'adono que ja no puc recordar el seu aspecte ni com ens vam conèixer. Ens posem a treballar sense saber ben bé quin és el mètode. L'Anton Maria em passa una galleda plena d'aigua mentre una altra s'omple a la pica de la cuina. Jo li llenço l'aigua al cetaci. Així anem fent una roda. Al principi adquirim una bona dinàmica. Semblem una màquina. Però de seguida se'ns cansen els braços per l'esforç i ens descoratgem. Mirem d'animar-nos dient-nos *au, va* l'un a l'altre però sabem que en realitat el nostre esforç no va enlloc si no pensem què més podem fer per aquesta bèstia si volem salvar-li la vida.

El terra s'omple de l'aigua que regalima i tots dos xipollegem damunt d'una pel·lícula de líquid fètid i blanquinós com el de les peixateries antigues. L'Anton Maria diu de descansar i fer una cigarreta. Restem una estona en silenci fumant i mirant-nos la bèstia que en alguns moments aixeca una mica la parpella i en d'altres moments sembla que fa sospirs.- *I què, com va la feina* – em diu ell per dir alguna cosa. Jo li dic que mig bé i li pregunto per la Maria, també només per preguntar. Em diu que ho han deixat, ves, i jo dic ah i continuo mirant-me la balena. L'Anton Maria per fi diu – *Tenim un bon problema. Vols un altre cafè?* I encén una altra cigarreta.

Reprenem la feia sense saber ben bé per què, si en realitat això és el que s'ha de fer i quin serà el pas següent per salvar-li la vida a l'animal. Llavors algú truca a la porta. El timbre sona estúpid i malcarat. L'Anton Maria va a obrir i sento com el meu amic discuteix amb algú. Diu – *passi si no s'ho creu*. I entra un individu rabassut i amb pijama, calb d'aquella manera tan estranya que tenen alguns calbs de pentinar-se i que consisteix en passar-se els cabells llargs d'una banda a una altra, intentant dissimular la plana brillosa del centre del crani. En veure la balena diu – *renoi*. i obre la boca d'un pam. Després em veu a mi i, esquitxant aigua amb les seves sabatilles d'estar per casa, se m'apropa i m'estreny la mà, presentant-se amb energia. *Renoi*, repeteix mentre es treu les ulleres de pasta i amb els seus ulls de miop dona una ullada a tota l'estança.

Bé. S'ha d'entendre que el replà és ple d'aigua i comença a baixar escales avall una rierada desagradable. És realment empipador, coincidim. *I si truquem els bombers?* diu aquest home, que ha passat d'una actitud malcarada a una clara intenció de col·laborar com a bon veí en la resolució del drama que ens ocupa. L'Anton Maria agafa el telèfon i el calb una galleda. A la porta, que hem deixat oberta, apareix el cap de la senyora Margarida que demana pel Norbert i en veure el que està fent s'afegeix a la feina. Jo li dic que això és el que hem de fer si la volem mantenir en vida aquella bestiola de Déu i ella diu pobreta posant ulls de tórtora vella. Al telèfon, l'Anton Maria s'empipa i aixeca la veu. Això li passa de tant en tant i, ho reconeix, es posa insuportable. Crida i no atén a raons, no almenys a les més bàsiques. D'aquí l'ha vingut més d'un disgust amorós, sempre li he dit. L'arrabasso el mòbil de les mans i li dic que tiri cap allà, que ja m'encarrego jo i que em substitueixi amb les galledes.

Si, miri, el meu amic esta una mica nerviós... ha de comprendre...-Començo tranquil i acabo esverat. A l'altre cantó del telèfon, algú amb veu dissident no acaba d'entendre la situació. M'enfado de veres- Escolti, no estem per a bromes, aquí... Sí. Una balena, li dic. Una balena, sí – repeteixo – m'ha sentit bé. No és gaire habitual, ja ho sé. Home sí, les balenes acostumen a ser grans, tanmateix-. Em diuen el mateix que li havien dit a l'Anton Maria. L'entrada del metro de Joanic estava taponada per una família d'hipopòtams, uns damunt dels altres i que quatre cocodrils han sortit dels lavabos públics de la Plaça de la República, per no parlar de l'orangutan que no pot sortir de l'ascensor del Ministeri de Sanitat. No saben si inclús demanar ajuda a l'exèrcit i al consolat americà.

El menjador de l'Anton Maria s'ha omplert de gent que venen a veure la balena. Hi ha també tres o quatre menuts que corren per tot arreu amb xancletes de riu i llencen petits cassons d'aigua a l'animal ferit. Una nena petitoníssima, molt maca, amb una regadora li posa aigua per la cua, tota enriolada, com si això servís pera alguna cosa. Algú ha portat una goma de regar i la resta dels presents ho celebra com a una gran idea. L'endollen a l'aixeta de la cuina i un d'aquells homes decidits que tenen solució per a tot en aquesta vida agafa la iniciativa advertit: *allà va!*, cridant quasi amb alegria. Després d'uns borbollons en el tub produïts per l'aire que hi ha acumulat, l'aigua surt a pressió cap aquí i cap allà, arribant a mullar el sostre.

Els ànims van decaient. Resumint: unes quinze persones han envaït el pis no gaire gran de l'Anton Maria amb la intenció, uns d'ajudar a treure un gran cetaci que si li ha posat al menjador i d'altres per xafardejar. Sento com el meu amic, novament encès es baralla amb algú que li remena els calaixos del dormitori per pura curiositat – *Vostè no ha de fer res aquí* – és el que li diu. Hi ha un parell que obren la nevera i es queixen de que no hi ha pràcticament res mentre amb una mà aguanten un tupper les sobres del sopar del dia anterior. La balena respira amb molta dificultat tota ella ara embolicada en cordes perquè ja es veu que no hi ha més remei que treure-la com sigui. Només els nens i un l'home que porta una samarreta imperi i els pantalons arromangats com si hagués d'anar a pescar gripaus, continuen humitejant-la. A l'ull enorme de la balena, quan el manté obert, s'hi veu el tel amarg de la resignació.

El meu amic crida: *ja n'hi ha prou. Qui vulgui quedar-se que sigui per ajudar. Qui no, que foti el camp. Ja.* Hi ha algú que s'ho pren malament i se'n va. Sento el blam d'algun cop de porta i algun renec. Un diu ben fort perquè tothom ho pugui escoltar: *A sobre, després de la que han muntat...*

Uns quants veïns i altra gent que no havia vist mai s'han posat mans a l'obra. Tiben d'aquí i d'allà i fan servir politges de forma que a mi no se m'hauria acudit mai, amb un gran aparat d'estructures i mecanismes. Algun nen petit infructuosament empaita tant com pot, simplement per diversió, aquesta massa de carn. I l'home de la samarreta *imperio* mira d'enfilar-s'hi al llom del leviatan per treure d'allà l'arpó sagnant. Per fi, aconseguim de moure-la. Primer uns centímetres i després, animats per aquesta petita perversió d'una immobilitat que semblava impossible, obtenim millors resultats gràcies també al sistema ideat per no sé qui d'anar ensabonant el pis per on havia de passar la balena. Arribem fins a la porta. Amb malls que han sortit de no se sap on, engrandim els muntants, amb cops violents. En treure l'animal al replà, davallem també part de la barana que cruix i cau pel buc de l'escala amb gran soroll. Hi ha un enorme terrabastall i s'aixeca un munt de pols i una runa que crea un garbuix de ferros i calç que ens embruta a tots. Amb la màniga, que és ben llarga, aconseguim que tota aquella fumera es condensi i no voleï a l'alçada de les nostres goles i ens faci tossir més. L'aigua baixa escales avall, bruta i escumosa, com una cataracta.

Tots empenyem. La mola es desplaça molt lentament. Però sembla que ella mateixa també posa de la seva part, intentant arrossegat-se amb la panxa i les aletes laterals. En més d'un moment coincideixo amb el seu ull grisós i noto en la seva pupil·la una quietud i una calma que, conegut el seu patiment, em sembla encomiable. Tirem escales avall. Tota aquesta massa de carn per moments sembla tremolar, posar-se en marxa. Uns ens posem al davant i altres al darrere. Tots cridem. Cada esglaó és un desfici. Sovint hem d'aturar-nos i respirar. No sé quants som. Alguns homes s'han tret les camises i les corbates. Per moments sembla que la balena cau una quants esglaons i emet una mena de queixa potser perquè l'àncora se li clava una mica més a l'esquena. De tant en tant ens quedem en penombra perquè el temporitzador de la llum l'escala s'apaga. Llavors algú tornava a pitjar l'interruptor. L'últim tram és més fàcil. L'animal quasi es deixa

caure fins a la porta d'entrada on s'esberla un test amb plantes. Algú deslloriga la porta però no es pot evitar una gran trencadissa de cristalls.

Ja al carrer, el sol ens encega. Empenyem molt, tant com podem. Molta gent que passa vol ajudar-nos. Vivim en un país molt solidari. Tirem avinguda avall, cap a la platja. Alguns aturen el trànsit. Hi ha conductors que es molesten i d'altres que s'esperen pacientment, fumant dins dels cotxes o pintant-se els llavis. D'altres barris de la ciutat arriben grups de gent amb problemes iguals: cetacis apareguts en llocs inversemblants que cal tornar a la mar. Passa un camió carregat amb set o vuit hipopòtams amb mirada d'avorriment badant enormement la boca. Una bona quantitat de gavines ve des de l'horitzó i es llencen en remolí damunt d'aquell fardell de ferides obertes. És un blanc fàcil per als ocells rapinyaires. A cops de roc foragitem els ocells que volen picotejar i devorar l'animal mig mort. Algú treu una escopeta i dispara provocant un gran rebombori. Tres o quatre gavines cauen abatudes i els nens s'encarreguen d'escarnir-les, donant-les una cruel agonia, cosa que trobo molt criticable i li ho dic a les mares, que s'ho miren sense escoltar-me.

A la platja s'han afegit el treballadors municipals que empaiten aquella massa de carn amb grans màquines que treuen fum per una petita xemeneia fins a arribar a pet dones. La marea ha de pujar en unes hores i entre alguns hem pogut arrencar-li l'arpó i fer-li una mínima cura. *-No sabrem mai si es salvarà-* diu un home que era de Veterinaris Sense Fronteres i que de seguida va a interessar-se per d'altres animals, perquè tres o quatre balenes més arribades d'altres barris a través de les artèries que conflueixen al passeig Marítim són arrenclerades al costat de la nostra, alguna encara més nafrada i fatigada encara. Obren i tanquen els ulls mentre l'aigua que puja de la marea les va llepant, com una mare.

Tothom espera la nit entre les palmeres del passeig. L'horitzó poc a poc es va fonent en un or brut i finalment s'ennegreix del tot. Borbolla l'aigua i la lluna ja és nova. Ja quasi no es veu res. Se senten unes quantes veus atàviques i volem interpretar que els cetacis

ens donem les gràcies i comencen a marxar mar enllà. La gent aplaudeix i comença a passar. L'Anton Maria insisteix en convidar-me a una cervesa.

En una terrassa parlem d'absurdes banalitats i quan ens hem acabat les begudes pago i vaig cap a casa. Pujo les escales. Estic cansat. Duc a la gola el gust d'aquella olor penetrant de carn pútrida, algues i aigua de mar que he respirat tota la tarda. Vaig cap a la cuina i em trec la sivella del pantaló. Obro la nevera. Poca cosa. Tampoc soc gaire previsor jo i hauria d'haver comprat alguna cosa al supermercat abans d'anar a casa de l'Anton Maria. Agafo unes llesques de pa de motllo una mica ressec i una llauna de tonyina. L'obro, però l'olor em fa venir basques. No la llenço. *Mixo, mixo*, crido el gat. Però l'animal, que hauria d'estar afamat, no em fa cas.

Faig una ullada a la casa. Vaig pel passadís. No és al menjador. Sota el sofà tampoc. Me'l trobo a la meva habitació: és damunt del llom d'una altra immensa balena ferida i li fa mossegades. Se la vol menjar. Em mira amb ràbia i se li eriça tot el cos. M'ensenya., violent, els ullals. No vol compartir la presa. Li llenço una sabata i li encerto. Baixa i a puntades el faig fora, cap a la cuina, on li poso al terra la llauna. Comença a llepar-la, comprenent que amb això s'haurà de conformar.

Badallo. Tinc un problema. Demà trucaré l'Anton Maria a veure si pot venir ajudar-me. Passaré la nit d'aquella manera. Al gat el deixaré fora, a la galeria, ben tancat.